

Besluit

Ons kenmerk : ACM/UIT/544042
Zaaknummer : ACM/20/039938

Tarievenbesluit Liander N.V. Elektriciteit 2021

Besluit van de Autoriteit Consument en Markt als bedoeld in artikel 41c, eerste lid, Elektriciteitswet 1998

Muzenstraat 41
2511 WB Den Haag
www.acm.nl
070 722 20 00

Inhoud

1	Inleiding	3
2	Achtergrond en systematiek	3
2.1	Achtergrond	3
2.2	Systematiek	3
3	Procedure voor de totstandkoming van dit besluit	4
4	Totstandkoming van de tarieven	5
4.1	Totale inkomsten exclusief tariefcorrecties	5
4.1.1	Toepassing van de wettelijke formule	5
4.1.2	Bijzondere investeringen en de verwerving van bestaande netten	6
4.1.3	Schatting inkoopkosten transport 2021	6
4.1.4	Conclusie	9
4.2	Tariefcorrecties	9
4.2.1	Herstel x-factorbesluiten	9
4.2.2	Correctie voor lokale heffingen	10
4.2.3	Inkoopkosten transport 2019	11
4.2.4	Faillissement Robin Energie B.V.	11
4.2.5	Conclusie	12
4.3	Totale inkomsten inclusief tariefcorrecties	12
5	Beoordeling van het tarievenvoorstel	12
5.1	Toetsingskader	12
5.2	Beoordeling van het voorstel	13
5.3	Conclusie	13
6	Dictum	14
	Bijlage 1 – De rekenmodule voor het jaar 2021	15
	Bijlage 2 – De tarieven voor het jaar 2021	15
	Bijlage 3 – Tarieven gelijkstroomaansluitingen Lelystad	16
	Bijlage 4 – Relevante wettelijke bepalingen	17

1 Inleiding

1. De Autoriteit Consument en Markt (hierna: de ACM) stelt met dit besluit de tarieven vast die Liander N.V. (hierna: Liander) met ingang van 1 januari 2021 ten hoogste in rekening mag brengen voor het uitvoeren van haar wettelijke taken, zoals genoemd in artikel 16, eerste lid, met uitzondering van onderdeel p, van de Elektriciteitswet 1998 (hierna: E-wet). Dit zijn onder meer het in werking hebben en onderhouden van de netten, het waarborgen van veilig en betrouwbaar transport van elektriciteit en het verzorgen van aansluitingen.
2. In dit besluit licht de ACM eerst de achtergrond en systematiek van de tariefregulering toe (hoofdstuk 2), gevolgd door een beschrijving van de procedure voor de totstandkoming van dit besluit (hoofdstuk 3) en de totstandkoming van de tarieven (hoofdstuk 4). Vervolgens beoordeelt de ACM het tarievenvoorstel (hoofdstuk 5). Daarna stelt de ACM de tarieven vast in het dictum (hoofdstuk 6). Dit besluit bevat daarnaast vier bijlagen. Bijlage 1 betreft de rekenmodule waarmee de toegestane inkomsten voor het jaar 2021 worden berekend. In bijlage 2 zijn de tarieven voor het jaar 2021 opgenomen. Beide bijlagen zijn Excelbestanden die de ACM publiceert op www.acm.nl. In bijlage 3 zijn de tarieven voor de gelijkstroomaansluitingen waarvoor een ontheffing is verleend op grond van artikel 37a van de E-wet, apart opgenomen. Bijlage 4 bevat de relevante wettelijke bepalingen. De bijlagen bij dit besluit vormen een integraal onderdeel van dit besluit.

2 Achtergrond en systematiek

2.1 Achtergrond

3. Elektriciteit wordt getransporteerd via elektriciteitsnetten. De netbeheerder voert wettelijke taken uit voor het door hem beheerde net. Het gaat het om de taken zoals neergelegd in artikel 16, eerste lid, met uitzondering van onderdeel p, van de E-wet. Liander voert deze taken uit op een regionaal elektriciteitsnet. Deze netbeheerder heeft een wettelijk monopolie. Om ervoor te zorgen dat de afnemer niet teveel betaalt, stelt de ACM de tarieven vast die Liander ten hoogste in rekening mag brengen voor de hierboven genoemde wettelijke taken (hierna gezamenlijk: transport- en aansluittarieven). Met dit besluit stelt de ACM de transport- en aansluittarieven vast voor Liander voor het jaar 2021.

2.2 Systematiek

4. De aansluit- en transporttarieven komen als volgt tot stand. Allereerst stelt de ACM de methode van regulering voor de regionale netbeheerders vast in een methodebesluit. Met de methode van regulering beoogt de ACM de doelmatigheid van de bedrijfsvoering en de doelmatige kwaliteit van de uitvoering van deze taken te bevorderen. De ACM heeft de methode van regulering voor de periode 2017-2021 voor de regionale netbeheerders elektriciteit vastgesteld in het besluit van 30 augustus 2016.¹ Bij uitspraak 24 juli 2018 van het College van Beroep voor het bedrijfsleven (hierna: CBb) heeft het CBb het methodebesluit regionale netbeheerders elektriciteit vernietigd.² De ACM heeft op 24 januari 2019 de herziene methode voor de reguleringsperiode 2017-2021 vastgelegd in het gewijzigd methodebesluit (hierna: het methodebesluit).³ Het methodebesluit is van toepassing op dit tarievenbesluit.

¹ Besluit van 30 augustus 2016, met kenmerk ACM/DE/2016/205072 en zaaknummer 16.0109.52.

² CBb, 24 juli 2018, ECLI:NL:CBB:2018:348.

³ Besluit van 24 januari 2019, met kenmerk ACM/UIT/505473 en zaaknummer ACM/18/033725.

5. Op basis van het methodebesluit worden de x-factor, q-factor en rekenvolumina vastgesteld. Dit gebeurt voor iedere netbeheerder afzonderlijk. Voor Liander zijn de x-factor, q-factor en rekenvolumina voor de reguleringsperiode 2017-2021 vastgesteld bij gewijzigd besluit van 17 augustus 2020 (hierna: het x-factorbesluit).⁴
6. Om de tarieven vast te stellen, berekent de ACM eerst de totale inkomsten exclusief tariefcorrecties. Deze worden berekend met de formule uit artikel 41b, eerste lid onderdeel d, van de E-wet en de relevante toevoegingen als bedoeld in artikel 41b, eerste en tweede lid, van de E-wet. Vervolgens bepaalt de ACM welke tariefcorrecties hierop moeten worden aangebracht om zo tot de totale inkomsten inclusief tariefcorrecties te komen.
7. De totale inkomsten inclusief tariefcorrecties zijn de inkomsten die de netbeheerder maximaal met de transport- en aansluittarieven mag verdienen. De netbeheerder moet op grond van artikel 41b, eerste lid, van de E-wet, een voorstel voor deze tarieven indienen. De ACM toetst dit tarievenvoorstel aan de E-wet en de Tarievenscode elektriciteit. De ACM stelt vervolgens de tarieven vast.
8. Voor een uitgebreide toelichting van de systematiek en de samenhang tussen de bovengenoemde besluiten verwijst de ACM naar hoofdstuk 4 van het methodebesluit.

3 Procedure voor de totstandkoming van dit besluit

9. De regionale netbeheerder dient vóór 1 oktober een tarievenvoorstel aan de ACM te sturen.
10. Veel van de gegevens die de ACM gebruikt voor het berekenen van de (correcties op de) inkomsten van Liander komen uit de reguleringsdata die Liander jaarlijks aan de ACM verstrekt. De ACM heeft de reguleringsdata van het jaar 2019 ontvangen op 20 mei 2020. Voor het vaststellen van dit besluit is de ACM onder meer van deze gegevens uitgegaan.
11. De ACM heeft op 4 juni 2019 Liander verzocht informatie te verstrekken over de gedeerde inkomsten naar aanleiding van het faillissement van Robin Energie B.V. (hierna: Robin Energie). Op 25 juli 2019 heeft de ACM deze informatie ontvangen.
12. De ACM heeft op 2 juli 2020 en 27 augustus 2020 informele bijeenkomsten met alle regionale netbeheerders georganiseerd. Tijdens de bijeenkomsten zijn de berekening van de totale inkomsten en de correcties voor het jaar 2021 besproken.
13. De ACM heeft op 18 augustus 2020 een concept rekenmodule van de totale inkomsten inclusief tariefcorrecties naar de netbeheerders toegestuurd. Deze module is een Excelbestand waarin voor iedere netbeheerder de totale inkomsten inclusief tariefcorrecties worden berekend. Op 27 augustus 2020 heeft de ACM alle regionale netbeheerders in de gelegenheid gesteld te reageren op de concept rekenmodule.
14. Op 9 september 2020 heeft de ACM de definitieve rekenmodule aan de netbeheerders gestuurd. Op dezelfde datum heeft de ACM een tarievenmodule aan Liander gestuurd ten behoeve van het indienen van het tarievenvoorstel. De tarievenmodule is een Excelbestand waarin de netbeheerder de voorgestelde tarieven kan invullen. De ACM heeft Liander verzocht de tarievenmodule in te vullen conform de invulinstructie.

⁴ Besluit van 17 augustus 2020, kenmerk ACM/UIT/540402 en zaaknummer ACM/20/038588.

15. Op 25 september 2020 heeft de ACM het eerste tarievenvoorstel van Liander ontvangen. De ACM heeft het tarievenvoorstel op 8 oktober 2020 gepubliceerd op haar website (www.acm.nl), waarbij bedrijfsvertrouwelijke gegevens onleesbaar zijn gemaakt.
16. De ACM heeft belanghebbenden in de gelegenheid gesteld een reactie te geven, ten behoeve van de vaststelling van de tarieven. De ACM heeft daartoe geen reacties ontvangen.
17. De ACM heeft op 7 oktober 2020 vragen gesteld aan Liander naar aanleiding van haar tarievenvoorstel. Op 14 oktober 2020 heeft de ACM antwoorden ontvangen op deze vragen.
18. De ACM heeft op 7 oktober 2020 Liander verzocht een nieuw tarievenvoorstel in te dienen omdat het tarievenvoorstel niet voldoet aan de vereisten van wet- en regelgeving. Op 14 oktober 2020 heeft de ACM een herzien voorstel ontvangen dat wel aan de vereisten voldoet.

4 Totstandkoming van de tarieven

19. De tarieven die de ACM vaststelt komen tot stand in vier stappen. De eerste stap betreft de berekening van de totale inkomsten exclusief tariefcorrecties (paragraaf 4.1). Daarop volgt de tweede stap: de berekening van de hoogte van de tariefcorrecties (paragraaf 4.2). De derde stap betreft de vaststelling van de totale inkomsten inclusief tariefcorrecties (paragraaf 4.3). Ten slotte volgt de beoordeling van de tarieven (paragraaf 4.4). Een cijfermatige uitwerking van de berekening van de totale inkomsten inclusief correcties staat in bijlage 1 bij dit besluit. De tarieven zijn te vinden in bijlage 2 bij dit besluit.

4.1 Totale inkomsten exclusief tariefcorrecties

20. De totale inkomsten exclusief tariefcorrecties van Liander voor 2020 zijn het startpunt voor de berekening van de tarieven. Deze inkomsten exclusief tariefcorrecties bestaan uit:
 - a. de toepassing van de wettelijke formule (artikel 41b, eerste lid, onderdeel d, van de E-wet);
 - b. de doelmatige kosten en investeringen (artikel 41b, eerste lid, onderdeel e, van de E-wet);
 - c. de doelmatige kosten voor een verwerving van een bestaand net (artikel 41b, eerste lid, onderdeel g, van de E-wet);
 - d. een schatting van de inkoopkosten transport in het jaar 2021 (artikel 41b, tweede lid, eerste volzin, van de E-wet).

4.1.1 Toepassing van de wettelijke formule

21. De wettelijke formule in artikel 41b, eerste lid, onderdeel d luidt als volgt:

$$TI_t = \left(1 + \frac{cpi - x + q}{100}\right) TI_{t-1}$$

waarbij

TI_t de totale inkomsten uit de tarieven in het jaar t , te weten de som van de vermenigvuldiging van elk tarief in jaar t en het op basis van artikel 41a, eerste lid, onderdeel c, vastgestelde rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld;

TI_{t-1} de totale inkomsten uit de tarieven in het jaar voorafgaande aan het jaar t , te weten de som van de vermenigvuldiging van elk tarief in jaar $t-1$ en het op basis van artikel

41a, eerste lid, onderdeel c, vastgestelde rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld;

cpi de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex (alle huishoudens), berekend uit het quotiënt van deze prijsindex, gepubliceerd in de vierde maand voorafgaande aan het jaar t , en van deze prijsindex, gepubliceerd in de zestiende maand voorafgaande aan het jaar t , zoals deze maandelijks wordt vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek;

x de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering;

q de kwaliteitsterm, die de aanpassing van de tarieven in verband met de geleverde kwaliteit aangeeft;

22. De ACM berekent de totale inkomsten uit de tarieven van het voorafgaande jaar in bijlage 1 van dit besluit. Voor de toepassing van de wettelijke formule moet worden uitgegaan van totale inkomsten exclusief tariefcorrecties en zonder de schatting voor de inkoopkosten transport voor het jaar 2020. Uit de berekening volgt dat deze totale inkomsten 2020 EUR 853.500.274 bedragen. Dit is TI_{t-1} zoals bedoeld in randnummer 21.
23. De ACM baseert zich op gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek (hierna: CBS) voor de bepaling van de hoogte van de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex. De hoogte van de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex voor het jaar 2021 bedraagt 0,7%.
24. De ACM heeft de x-factor en de q-factor voor de periode 2017-2021 vastgesteld in het x-factorbesluit 2017-2021. De x-factor voor Liander is vastgesteld op 2,07 per jaar. De q-factor is vastgesteld op nihil.

4.1.2 Bijzondere investeringen en de verwerving van bestaande netten

25. De ACM heeft Liander verzocht de gemaakte doelmatige kosten voor bijzondere investeringen (artikel 41b, eerste lid, onderdeel e, van de E-wet) en de gemaakte doelmatige kosten voor de verwerving van een bestaand net (artikel 41b, eerste lid, onderdeel g, van de E-wet) op te geven. Liander heeft hiervan geen opgave gedaan.

4.1.3 Schatting inkoopkosten transport 2021

26. De ACM schat de inkoopkosten van de regionale netbeheerders bij andere netbeheerders in op grond van artikel 41b, tweede lid, van de E-wet. Het grootste deel van de inkoopkosten transport komt van de landelijke netbeheerder TenneT. De wettelijke formule van artikel 41b, eerste lid, van de E-wet wordt hier echter niet op toegepast. De ACM heeft voor de reguleringsperiode 2017-2021 de schatter bepaald in het methodebesluit. Vanwege de stabiele en geleidelijke stijging in de inkoopkosten transport bij TenneT, is destijds gekozen voor een schatter op basis van het gemiddelde van de jaren 2013, 2014 en 2015, uitgedrukt in prijspeil 2016.⁵
27. Wegens een forse stijging in de inkoopkosten transport bij TenneT schat de ACM de inkoopkosten transport in het jaar 2021, vanwege uitzonderlijke omstandigheden, anders in dan in de voorgaande jaren. De ACM licht dit hieronder toe.

4.1.3.1 Aanleiding aangepaste schatting inkoopkosten transport 2021

⁵ Besluit van 24 januari 2019, met kenmerk ACM/UIT/505473 en zaaknummer ACM/18/033725, randnummers 282 en verder.

28. In 2020 zijn de daadwerkelijke inkoopkosten transport van regionale netbeheerders bij TenneT fors gestegen door een grote stijging in de tarieven van TenneT.⁶ Volgens het tarievenvoorstel van TenneT zouden de totale inkomsten in 2020 met ongeveer € 300 miljoen stijgen ten opzichte van 2019. De ACM heeft bij het vaststellen van de tarieven van TenneT voor 2020 twee middelen ingezet om de tariefschommelingen te beperken:
- 1) er is een bedrag van € 100 miljoen extra aan veilingmiddelen ingezet;
 - 2) een nacalculatie die de inkomsten van TenneT verder zou verhogen is doorgeschoven naar 2021.
29. De stijging heeft ertoe geleid dat de regionale netbeheerders de hogere inkoopkosten in 2020 moesten voorfinancieren. In het najaar van 2019 hebben regionale netbeheerders hun zorgen geuit over de verwachte kostenstijging.⁷ De regionale netbeheerders hebben verzocht om een schatting die beter aansluit op de verwachte inkoopkosten voor dat jaar.
30. Het methodebesluit is een algemeen verbindend voorschrift.⁸ Afwijking daarvan is in beginsel niet mogelijk. Voor de tarievenbesluiten 2020 heeft de ACM gekeken naar de mogelijkheden om rekening te houden met de verwachte stijging in de inkoopkosten transport van de regionale netbeheerders. De ACM zag daar echter geen mogelijkheid toe, omdat het hanteren van een andere schatting strijdigheid met het methodebesluit zou opleveren. Bovendien zou dit een complexe en ingrijpende aanpassing van het methodebesluit vergen die een verandering van de wijze waarop de inkoopkosten transport voor de netbeheerders worden geschat mee zou brengen. Er resteerde te weinig tijd en ruimte om een dergelijke aanpassing door te voeren en voor afstemming met verschillende belanghebbenden te zorgen. De ACM heeft om die reden de middelen als beschreven in randnummer 27 ingezet in het tarievenbesluit van TenneT.
31. De totale inkomsten van TenneT en daarmee de hoogte van de inkoopkosten voor de regionale netbeheerders zullen in 2021 naar verwachting op hetzelfde niveau liggen als in 2020. Door opnieuw vast te houden aan het methodebesluit zouden regionale netbeheerders in 2021 opnieuw de hogere inkoopkosten transport moeten voorfinancieren. Verder zou de kostenstijging tot een forse nacalculatie en daarmee een zeer omvangrijke tariefschok in 2022 leiden. Een dergelijke correctie is zeer nadelig voor zowel netbeheerders als afnemers. De ACM acht het daarom noodzakelijk om op een andere wijze rekening te houden met de onverwachte en onevenredige stijging van de inkoopkosten transport.
32. De ACM acht het niet redelijk om van regionale netbeheerders te verwachten om opnieuw de forse inkoopkosten te moeten voorfinancieren. In verband met de hiervoor beschreven bijzondere en ten tijde van het methodebesluit niet voorziene omstandigheden, is de ACM van oordeel dat het onverkort vasthouden aan de wijze van schatten zoals vastgelegd in het methodebesluit in strijd zou zijn met het beginsel van een niet-onevenredige belangenafweging van artikel 3:4, tweede lid, Awb. Onder deze uitzonderlijke omstandigheden acht de ACM redenen aanwezig om in 2021 niet vast te houden aan de wijze van schatten zoals vastgelegd in het methodebesluit. De ACM zal om deze redenen dan ook geen toepassing geven aan de in het methodebesluit vastgelegde wijze van schatten en in dit tarievenbesluit uitgaan van de wijze van schatten zoals hierna beschreven.

⁶ Besluit van 12 december 2019, met kenmerk ACM/UIT/520539 en zaaknummer ACM/19/035592.

⁷ Correspondentie met Netbeheer Nederland: ACM/UIT/526682.

⁸ CBb, 2 juli 2013, ECLI:NL:CBB:2013:53, r.o. 2; CBb, 13 februari 2014, ECLI:NL:CBB:2014:45, r.o. 4.

33. De ACM heeft in voorbereiding op de tarieven 2021 overleg gevoerd met meerdere belanghebbenden, waaronder afnemersorganisaties, om in dit uitzonderlijke geval een aangepaste schatting te hanteren voor de inkoopkosten transport. Het doel van de aangepaste schatting inkoopkosten transport is om de kosten beter te laten aansluiten bij de daadwerkelijke kosten die de regionale netbeheerders zullen maken, en om de tarievenschokken die anders in 2022 plaats zullen vinden, te minimaliseren. Mede op basis van deze overleggen heeft de ACM besloten om de schatting voor inkoopkosten transport te wijzigen.
34. De ACM schat de inkoopkosten transport voor 2021 in op basis van de onderstaande methodiek.
- 4.1.3.2 Berekeningsmethodiek aangepaste schatting inkoopkosten transport 2021
35. De in het methodebesluit bepaalde methodiek zou leiden tot een schatting van de inkoopkosten 2021 van de regionale netbeheerders bij TenneT op basis van een indexatie van de gemiddelde kosten in 2013-2015. Deze kosten bestaan uit twee componenten, namelijk:
- 1) de volumes die elke regionale netbeheerder individueel inkoop bij TenneT;
 - 2) de tarieven van TenneT.
36. De geconstateerde stijging in inkomsten van TenneT heeft enkel impact op de tarievencomponent. De ACM is daarom van mening dat de in het methodebesluit gehanteerde peiljaren voor de volumecomponent nog steeds een goede schatting vormen van de volumecomponent van de inkoopkosten transport in 2021. Een aangepaste schatting van de volumecomponent is daarom geen onderdeel van deze berekening.
37. De ACM is van mening dat, in de specifieke situatie die zich voordoet in 2021, het tarievenvoorstel van TenneT voor 2021 de beste basis biedt voor een aangepaste schatting van de inkoopkosten transport 2021.
38. De aangepaste schatting leidt ertoe dat de ingeschatte inkoopkosten transport 2021 uit het x-factorbesluit 2017-2021 komen te vervallen voor het deel dat ziet op de inkoopkosten bij TenneT zoals aangegeven in randnummer 37.
39. De ACM berekent de aangepaste schatting als volgt:
- 1) de volumes zoals opgegeven in de reguleringsdata in tabel 3B voor de peiljaren gehanteerd in het methodebesluit (2013-2015) worden gemiddeld om tot de rekenvolumina 2017-2021 voor inkoop te komen;⁹
 - 2) deze volumes worden vermenigvuldigd met de bijbehorende tarieven uit het tarievenvoorstel van TenneT voor 2021;¹⁰
 - 3) het resultaat van deze vermenigvuldiging wordt per netbeheerder opgeteld bij de TI 2021 (zonder correcties, incl. schatting voor inkoopkosten transport).
40. De geschatte inkoopkosten in het jaar 2021 voor Liander bedragen EUR 260,302,231.
41. De nacalculatie inkoopkosten transport op basis van de gerealiseerde cijfers blijft noodzakelijk. Het verschil tussen de geschatte en gerealiseerde kosten wordt op basis van artikel 41b. tweede

⁹ Dit is nodig omdat er in de x-factorberekening wordt gerekend met de totale kosten. De volumes voor inkoop zijn daarin niet gespecificeerd, maar liggen daar wel aan ten grondslag.

¹⁰ Hierop wordt geen aanpassing gedaan ten behoeve van het prijspeil omdat het een inschatting betreft voor 2021 op basis van informatie over 2021.

lid, van de E-wet, volledig meegenomen in de tarieven. In het geval van een tariefstijging van een bovenliggende netbeheerder in 2021 worden de gerealiseerde kosten betrokken bij de vaststelling van de totale inkomsten in 2023. Dat is het eerste moment waarop de ACM de realisatie kan betrekken in de tarieven.

4.1.4 Conclusie

42. Uit de toepassing van de wettelijke formule volgt daarmee dat de totale inkomsten voor Liander exclusief tariefcorrecties EUR 1.102.109.552 bedragen voor het jaar 2021.

4.2 Tariefcorrecties

43. De ACM kan de tarieven voor een bepaald jaar corrigeren. Dit doet de ACM door de totale inkomsten inclusief tariefcorrecties te berekenen. Hiertoe berekent de ACM in deze paragraaf de som van de tariefcorrecties. Deze som voegt de ACM toe aan de totale inkomsten exclusief tariefcorrecties.
44. De ACM noemt in hoofdstuk 11 van het methodebesluit tariefcorrecties op grond van de wettelijke bevoegdheid zoals neergelegd in artikel 41c, tweede lid, van de E-wet. De ACM past voor dit tarievenbesluit de volgende tariefcorrecties toe op grond van haar algemene wettelijke bevoegdheid:
- a. Herstel x-factorbesluiten;
 - b. Correctie voor lokale heffingen;
 - c. Inkoopkosten transport 2019;
 - d. Faillissement Robin Energie B.V.
45. De ACM past voor dit tarievenbesluit de volgende tariefcorrectie toe op grond van haar specifieke wettelijke bevoegdheid, op basis van artikel 41b, tweede lid, van de E-wet:
- a. Inkoopkosten transport 2019.
46. De ACM zal met tariefcorrecties kosten of opbrengsten uit eerdere jaren vergoeden in de tarieven van het jaar 2021. Hierbij houdt de ACM rekening met de financieringslasten of baten die uit deze vergoeding achteraf volgen door toepassing van de heffingsrente c.q. belastingrente.¹¹ Deze rente is vastgesteld voor de periode tot en met het vierde kwartaal van 2019. Bij het vaststellen van het onderhavige tarievenbesluit is de belastingrente voor het eerste en tweede kwartaal van 2021 nog niet bekend. Daarom hanteert de ACM voor de eerste twee kwartalen van 2021 de meest recent vastgestelde belastingrente
47. Voor de berekening van de misgelopen rente in 2020 en 2021 gebruikt de ACM de gemiddelde belastingrente van de laatste twee kwartalen van jaar 2020 en de eerste twee kwartalen van 2021. Voor het derde kwartaal van 2020 is de belastingrente in verband met de Corona uitbraak vastgesteld op 0,01%. De ACM acht deze belastingrente niet representatief in het kader van de regulering. De ACM hanteert in dit besluit daarom een belastingrente van 4% voor de tarieven voor het jaar 2021.

4.2.1 Herstel x-factorbesluiten

48. Op 28 november 2019 heeft het CBb het gewijzigde methodebesluit voor de regionale netbeheerders gas en elektriciteit van 24 januari 2019 vernietigd, voor wat betreft de hoogte van

¹¹ De ACM gebruikt de heffingsrente voor de jaren tot en met 2012 en de belastingrente voor jaren vanaf 2013.

de WACC voor 2021.¹² Vervolgens heeft het CBb zelf de hoogte van de WACC bepaald. De ACM heeft tevens geconstateerd dat bij de eerdere berekening en vaststelling van de x-factoren van onjuiste of onvolledige gegevens is uitgegaan. De ACM heeft in de gewijzigde x-factorbesluiten van 17 augustus 2020 datafouten hersteld en wijzigingen doorgevoerd als gevolg van de rechterlijke uitspraak.

49. De wijziging van het x-factorbesluit betekent dat de x-factoren en begininkomsten voor alle regionale netbeheerders wijzigen. De tarievenbesluiten voor de jaren 2017 tot en met 2020 zijn vastgesteld op basis van gegevens die op basis van de herstel x-factorbesluiten herzien zijn. Voor zover de netbeheerders als gevolg daarvan negatieve effecten hebben ondervonden, en dus minder inkomsten hebben behaald dan waar ze achteraf gezien recht op hadden, kan de ACM de netbeheerders daarvoor compenseren.
50. Op grond van artikel 41c, tweede lid, onderdeel a, van de E-wet corrigeert de ACM in dit tarievenbesluit de gewijzigde tarieven als gevolg van de rechterlijke uitspraak. De ACM berekent nieuwe TI-bedragen voor de jaren 2017 tot en met 2020 door de gewijzigde x-factoren en cpi toe te passen op de gewijzigde begininkomsten. De effecten van deze herstellende x-factorbesluiten worden in de tarieven 2021 verwerkt door per jaar het verschil tussen de nieuwe en de oude TI-bedragen per netbeheerder na te calculeren. Hierbij corrigeert de ACM het bedrag voor de rente tussen het jaar van de correctie en de totale inkomsten 2021.
51. Voor 2021 leidt dit tot een nacalculatie van EUR 23.707.657.

4.2.2 Correctie voor lokale heffingen

52. De lokale heffingen betreffen een zogenaamd Objectieverbaar Regionaal Verschil (ORV). In het gewijzigd methodebesluit voor de regionale netbeheerders elektriciteit voor de reguleringsperiode 2017-2021 heeft de ACM aangegeven dat zij verschillen tussen schattingen en realisaties van de kosten voor lokale heffingen zal gaan nacalculeren.¹³ De ACM beschikt over de feitelijke kostengegevens van het jaar 2019. Het uitgangspunt bij de tariefcorrectie voor het ORV Lokale Heffingen is dat de ACM het verschil in inkomsten nacalculeert wanneer dit het gevolg is van afwijkingen tussen geschatte en feitelijke kostengegevens voor lokale heffingen. Op grond van artikel 41c, tweede lid, onderdeel c, van de E-wet corrigeert de ACM de totale inkomsten 2021, aangezien de feitelijke kosten afwijken van de geschatte kosten voor lokale heffingen in 2019.
53. De nacalculatie van het verschil tussen geschatte en feitelijke kostengegevens vindt plaats via een virtuele aanpassing van de x-factor. Om het nacalculatiebedrag te berekenen worden in de x-factorberekening voor de reguleringsperiode 2017-2021 de geschatte gegevens voor de lokale heffingen vervangen door de gerealiseerde gegevens over 2019. Hierbij wordt rekening gehouden met het verschil in prijspeil. Er wordt een virtuele x-factor berekend, die vervolgens gebruikt wordt om de totale inkomsten voor 2019 te berekenen wanneer reeds in voornoemde x-factorberekening de daadwerkelijk gerealiseerde kosten zouden zijn gebruikt. Het verschil tussen deze totale inkomsten en de totale inkomsten (exclusief correcties) die volgen uit de Tarievenbesluiten voor 2019 leidt vervolgens tot de correctie die de ACM toepast op de totale inkomsten exclusief correcties voor het jaar 2021 voor lokale heffingen.
54. Voor 2019 leidt dit tot een verschil van EUR 30.818.094. Na toepassing van de belastingrente, resulteert dit in een correctie van EUR 33.332.850.

¹² CBb, 28 november 2019, ECLI:NL:CBB:2019:636.

¹³ Besluit van 25 januari 2019, met kenmerk ACM/UIT/505473 en zaaknummer ACM/18/033725.

4.2.3 Inkoopkosten transport 2019

55. De ACM calculeert de inkoopkosten transport 2019 na op basis van artikel 41b, tweede lid, van de E-wet. Hierin is bepaald dat de inkoopkosten transport volledig moeten worden nagecalculeerd.
56. Voor de totstandkoming van deze nacalculatie worden de gegevens op het blad 'Bijlage 1' van de x-factorberekening van de reguleringsperiode 2017-2021 netbeheerders elektriciteit gehanteerd.¹⁴ Deze gegevens zijn op voorhand bekendgemaakt. Het hanteren van deze gegevens resulteert in een vereenvoudigde berekening die in de kern gelijk is aan de nacalculatie die in eerdere jaren werd toegepast. Hieronder geeft de ACM per stap aan hoe de nacalculatie wordt berekend.
57. Allereerst wordt berekend welke vergoeding de netbeheerders via de reguleringsystematiek al hebben ontvangen voor de inkoopkosten transport in het jaar 2019. De inkoopkosten transport waarmee eerder rekening is gehouden in de tarieven, volgen uit de x-factorberekening. Bij het bepalen welke vergoeding netbeheerders al hebben ontvangen, wordt rekening gehouden met volumeveranderingen. Tegenover een volumetoename staat immers al een vergoeding doordat de netbeheerder hogere inkomsten behaalt, die deels ook dienen ter dekking van inkoopkosten transport. De volumeverandering is het verschil tussen enerzijds de geschatte rekenvolumes voor het jaar 2019 en anderzijds gerealiseerde volumes over 2019. In beide gevallen wordt het volumeniveau vertaald naar de samengestelde output van de transportdienst.
58. Vervolgens wordt op grond van de reguleringsdata bepaald wat de hoogte van de daadwerkelijke inkoopkosten transport voor het jaar 2019 zijn. Het verschil tussen de al vergoede inkoopkosten en de werkelijke inkoopkosten over het jaar 2019 is het na te calculeren bedrag. Voor 2019 leidt dit tot een verschil van EUR -2.673.314. Na toepassing van de belastingrente, resulteert dit een correctie van EUR -2.891.456.

4.2.4 Faillissement Robin Energie B.V.

59. Op 26 februari 2019 heeft de Rechtbank Midden Nederland het faillissement van Robin Energie uitgesproken.¹⁵
60. Eventuele gedeerde tariefinkomsten van de netbeheerder als gevolg van het faillissement kan de ACM verrekenen in de tarieven.¹⁶ De ACM kan slechts de gedeerde tariefinkomsten in de tarieven van de netbeheerder verrekenen gedurende twee maanden voorafgaande aan het faillissement van de leverancier.¹⁷ Hiervoor is de datum van de mededeling van het faillissement in het Staatscourant bepalend.¹⁸ Voor Robin Energie is dit 1 maart 2019, wat betekent dat de ACM alleen gedeerde tariefinkomsten vanaf 1 januari 2019 tot en met 28 februari 2019 kan verrekenen.
61. De verrekening vindt in het jaar $t+2$ plaats. Daarmee verrekenen de ACM de gedeerde tariefinkomsten als gevolg van het faillissement van Robin Energie in de tarieven 2021. Het bedrag aan gedeerde tariefinkomsten inclusief rente telt de ACM op bij de totale inkomsten exclusief correcties voor het jaar 2021 en bedraagt EUR 415.255.

¹⁴ Besluit van 17 augustus 2020, kenmerk ACM/UIT/540402 en zaaknummer ACM/20/038588.

¹⁵ Beschikking van de rechtbank Midden-Nederland, locatie Utrecht, 26 februari 2019, zaaknummer: C/16/19/105 F.

¹⁶ Artikel 5.1.2 van de Tarievenscode elektriciteit.

¹⁷ Artikel 5.1.3 van de Tarievenscode elektriciteit.

¹⁸ Artikel 5.1.4 van de Tarievenscode elektriciteit.

4.2.5 Conclusie

62. Gelet op het bovenstaande komt de ACM op een bedrag van EUR 54.564.307 aan correcties voor het jaar 2021 voor Liander .

4.3 Totale inkomsten inclusief tariefcorrecties

63. In paragraaf 4.1.4 is uitgewerkt dat de totale inkomsten exclusief tariefcorrecties EUR 1.102.109.552 bedragen voor het jaar 2021. In paragraaf 4.2.5 is berekend dat de tariefcorrecties 54.564.307 bedragen voor het jaar 2021. Opgeteld vormen deze de totale inkomsten inclusief tariefcorrecties, te weten EUR 1.156.673.859. Dit is het bedrag dat Liander in 2021 maximaal mag ontvangen. De onderstaande tabel bevat een samenvatting van de inkomsten en correcties. In bijlage 1 wordt de opbouw van deze inkomsten weergegeven.

Paragraaf	Omschrijving	Bedrag (EUR)
4.1.1	Toepassing van de wettelijke formule	841.807.320
4.1.3	Toevoeging Schatting inkoopkosten transport 2021	260.302.231
4.1.4	Totale inkomsten exclusief tariefcorrecties	1.102.109.552
4.2.1	Herstel x-factorbesluit	23.707.657
4.2.2	Correctie voor lokale heffingen	33.332.850
4.2.3	Correctie Inkoopkosten transport 2019	-2.891.456
4.2.4	Correctie Faillissement Robin Energie B.V.	415.255
4.2.5	Totaal correcties	54.564.307
4.3	Totale inkomsten inclusief tariefcorrecties	1.156.673.859

5 Beoordeling van het tarievenvoorstel

64. In deze paragraaf vindt de beoordeling van de tarieven plaats. De ACM beoordeelt of het voorstel van Liander voldoet aan hetgeen is bepaald in de E-wet en de Tarieencode elektriciteit. Daartoe toetst de ACM het voorstel onder meer aan de Richtlijnen Controle Tarieven. Dit heeft de ACM bij het verzoek aan de netbeheerders om een voorstel in te dienen medegedeeld. Deze richtlijnen zien toe op de ontwikkeling van de tarieven voor iedere netbeheerder. De richtlijnen zijn terug te vinden in de op 8 oktober 2020 gepubliceerde tarievenvoorstellen.
65. Indien het voorstel voldoet aan de richtlijnen, stelt de ACM de tarieven vast conform het voorstel. Als het voorstel daar niet aan voldoet, zal de ACM de netbeheerder verzoeken een gewijzigd voorstel in te dienen. Indien het definitieve voorstel opnieuw niet aan de richtlijnen voldoet, heeft de ACM de mogelijkheid om zelf de hoogte van de tarieven te bepalen en deze te vaststellen.

5.1 Toetsingskader

66. Vanuit het principe van kostenoriëntatie vereist de ACM dat de tariefmutaties die afwijken van de gemiddeld verwachte tariefmutatie door de netbeheerder onderbouwd worden. Deze gemiddeld verwachte tariefmutatie, die per groep van tariefcategorieën kan verschillen, wordt gebaseerd op de toepassing van de x-factor, q-factor en de cumulatieve effecten van correcties op de tarieven van 2020. Uit de kostenonderbouwing moet blijken dat een afwijking van de verwachte tariefmutatie noodzakelijk is om specifiek voor de betreffende afnamecategorie tot een meer kostengeoriënteerd tarief te komen. De ACM verzoekt in ieder geval om een kostenonderbouwing bij afwijkingen van meer dan vier procentpunt (positief of negatief) ten opzichte van de verwachte tariefmutatie.

67. In de tweede plaats beoordeelt de ACM de voorstellen beoordeeld op de door de netbeheerders voorgestelde deelmarktgrenzen. De ACM toetst of de deelmarktgrenzen voor zowel de transporttarieven als de aansluittarieven in overeenstemming zijn met de Tarievenscode elektriciteit. De ACM kijkt verder naar de aanpassingen ten opzichte van de gehanteerde deelmarktgrenzen voor het jaar 2020.
68. Indien het voorstel voldoet aan de richtlijnen, stelt de ACM de tarieven vast conform het voorstel. Als het voorstel daar niet aan voldoet, kan de ACM zelf de hoogte van de tarieven bepalen en deze vaststellen. Met inachtneming van voornoemd toetsingskader heeft de ACM de individuele voorstellen getoetst.

5.2 Beoordeling van het voorstel

69. De ACM heeft het eerste voorstel van 25 september 2020 beoordeeld in het licht van de vereisten van de wet- en regelgeving. De ACM heeft geconstateerd dat op het tabblad 'Elementen EAV tarieven' de elementen van de eenmalige aansluitvergoeding > 25 meter niet zijn ingevuld. Tevens heeft de ACM geconstateerd dat het tarief voor Afnemers Trafo HS+TS/MS max. 600 uur/jr, kW max per week niet exact 18/52 bedraagt van het tarief voor Afnemers Trafo HS+TS/MS. De ACM heeft Liander gevraagd om een onderbouwing, dan wel aangepast tarievenvoorstel, waarin deze bevindingen zijn verwerkt. Liander heeft op 14 oktober een aangepast tarievenvoorstel ingediend tezamen met een onderbouwing.
70. De ACM heeft het aangepaste voorstel van 14 oktober 2020 beoordeeld in het licht van de vereisten van de wet- en regelgeving. Naar de mening van de ACM is dit voorstel in overeenstemming met deze vereisten. De ACM heeft de hiermee voorgestelde tarieven verwerkt in het tarievenblad in bijlage 2 bij dit besluit.

5.3 Conclusie

71. Het voorstel van 14 oktober 2020 voldoet aan hetgeen is bepaald in artikel 41b en 41c van de E-wet. De ACM bepaalt dat de tarieven voor het jaar 2021 zullen worden vastgesteld conform bijlage 2 bij dit besluit.

6 Dictum

72. Op grond van artikel 41c, eerste en tweede lid, van de Elektriciteitswet 1998 stelt de Autoriteit Consument en Markt de transport- en aansluittarieven voor het jaar 2021, die Liander N.V. ten hoogste in rekening mag brengen, vast overeenkomstig bijlagen 2 en 3.
73. Bij het vaststellen van de transport- en aansluittarieven heeft de Autoriteit Consument en Markt gebruik gemaakt van de door Liander N.V. gehanteerde deelmarktgrenzen. In bijlage 2 bij dit besluit zijn de deelmarktgrenzen voor Liander N.V. weergegeven.
74. Van dit besluit zal de Autoriteit Consument en Markt mededeling doen in de Staatscourant. Voorts zal zij dit besluit publiceren op haar website (www.acm.nl) en ter inzage leggen ten kantore van de Autoriteit Consument en Markt. Daarnaast is Liander N.V. verplicht om een exemplaar ter inzage te leggen in ieder van haar vestigingen.
75. De tarieven treden in werking op 1 januari 2021.

Den Haag,
Datum: 25 november 2020

Autoriteit Consument en Markt,
namens deze,

drs. F.E. Koel
Teammanager Directie Energie

Tegen dit besluit kan degene, wiens belang rechtstreeks bij dit besluit is betrokken, binnen zes weken na de dag van bekendmaking van dit besluit een gemotiveerd bezwaarschrift indienen bij de Autoriteit Consument en Markt, Juridische Zaken, Postbus 16326, 2500 BH, Den Haag. In dit bezwaarschrift kan een belanghebbende op basis van artikel 7:1a, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht, de Autoriteit Consument en Markt verzoeken in te stemmen met rechtstreeks beroep bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven.

Bijlage 1 – De rekenmodule voor het jaar 2021

De ACM heeft op haar website (www.acm.nl) het Excelbestand Berekening totale inkomsten 2021 regionaal netbeheer elektriciteit gepubliceerd met daarin de berekening van de totale inkomsten voor het jaar 2021. Dit bestand is gepubliceerd als bijlage bij dit tarievenbesluit en maakt hier integraal onderdeel van uit.

Bijlage 2 – De tarieven voor het jaar 2021

De ACM heeft op haar website (www.acm.nl) het Excelbestand Tarievenblad Liander Elektriciteit 2021 gepubliceerd met daarin de vastgestelde tarieven voor het jaar 2021. Dit bestand is gepubliceerd als bijlage bij dit tarievenbesluit en maakt hier integraal onderdeel van uit.

Bijlage 3 – Tarieven gelijkstroomaansluitingen Lelystad

1. Liander heeft een ontheffing van de tariefstructuren en de voorwaarden in de codes, op grond van artikel 37a van de E-wet.¹⁹ De ontheffing is verleend voor een experiment met een gelijkstroomnet voor het bedrijventerrein Lelystad Airport Business park. De overige netten van Liander zijn gebaseerd op wisselstroomtechnologie, waardoor veel bepalingen in de huidige codes niet kunnen worden toegepast op het gelijkstroomnet van Liander. De ACM stelt aparte maximumtarieven vast voor de aansluitingen op het gelijkstroomnet van Liander.
2. De ACM heeft op 2 oktober 2020 een tarievenvoorstel voor de tarieven 2021 ontvangen. Liander hanteert een kostenstijging van het DC net op basis van de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex. De hoogte van de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex voor het jaar 2021 bedraagt 0,7%.
3. De Tarievecode elektriciteit blijft onverkort van toepassing op de aansluitingen op het gelijkstroomnet. In het ontheffingsbesluit is voor die aansluitingen een conversietabel opgenomen om de tarieven voor de gelijkstroomaansluitingen te koppelen aan de tarieven voor de overeenkomstige wisselstroomaansluitingen.
4. Liander baseert haar tarievenvoorstel op de daadwerkelijke kosten van het gelijkstroomnet, conform artikel 27, tweede lid, onderdeel g, van de E-wet en randnummer 43 van het ontheffingsbesluit. Daarbij maakt Liander (voor zover van toepassing) gebruik van de door haar opgestelde conversietabellen zodat de tarieven overeenkomstig de bepalingen in de Tarievecode elektriciteit worden vastgesteld.
5. De ACM stelt de maximumtarieven voor de aansluitingen op het gelijkstroomnet van Liander voor het jaar 2021 vast conform onderstaande tabel (in EUR).²⁰

Transportdienst	1 t/m 50 kW	>50 kW t/m 136 kW	>136 kW t/m 500 kW
Vastrecht transportdienst	18,00	441,00	441,00
kW gecontracteerd	15,78	24,65	24,65
kW max per maand		3,00	3,00
kWh tarief laag	0,0208		
kWh tarief normaal	0,0433	0,0132	0,0132

Aansluitdienst	1 t/m 85 kW	>85 kW t/m 136 kW	>136 kW t/m 500 kW
EAV	19.893,25	24.958,75	36.091,75
PAV	1.193,60	1.497,53	2.165,51

¹⁹ Besluit van 29 november 2018 met kenmerk ACM/UIT/502967 en zaaknummer ACM/18/033850.

²⁰ Liander heeft aan de ACM de intentie geuit dat zij voor het jaar 2021 in de daadwerkelijke facturering richting klanten lagere tarieven zal hanteren dan de maximumtarieven, waarbij Liander aansluit bij de tarieven zoals deze gelden voor aangeslotenen op het wisselstroomnet.

Bijlage 4 – Relevante wettelijke bepalingen

Elektriciteitswet 1998

Artikel 41a

1. Ten behoeve van het voorstel, bedoeld in artikel 41b, stelt de Autoriteit Consument en Markt voor iedere netbeheerder afzonderlijk voor dezelfde periode als waarvoor het besluit geldt op grond van artikel 41, eerste lid, vast:
 - a. de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering,
 - b. de kwaliteitsterm, en
 - c. het rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld.
2. De Autoriteit Consument en Markt kan het in het eerste lid, onderdeel c, bedoelde rekenvolume gedurende de in de aanhef van dat lid bedoelde periode wijzigen.
3. Indien het besluit op grond van artikel 41, eerste lid, bij een onherroepelijke rechterlijke uitspraak is vernietigd of bij een onherroepelijk besluit op bezwaar is herroepen, herziet de Autoriteit Consument en Markt de in het eerste lid vermelde besluiten met toepassing van de met inachtneming van die uitspraak of dat besluit op bezwaar gecorrigeerde methode.

Artikel 41b

1. Iedere netbeheerder zendt jaarlijks voor 1 oktober aan de Autoriteit Consument en Markt een voorstel voor de tarieven die deze netbeheerder ten hoogste zal berekenen voor de uitvoering van de taken genoemd in artikel 16, eerste lid, en de taken, bedoeld in artikelen 7a, 17a en 22a, en voor zover het betreft de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet, de taken, genoemd in artikel 16, tweede lid, met inachtneming van:
 - a. het uitgangspunt dat de kosten worden toegerekend aan de tariefdragers betreffende de diensten die deze kosten veroorzaken,
 - b. de tariefstructuren vastgesteld op grond van artikel 36 of 37,
 - c. het bepaalde bij of krachtens artikel 41a,
 - d. de formule

$$TI_t = \left(1 + \frac{cpi - x + q}{100} \right) TI_{t-1} ,$$

waarbij

TI_t = de totale inkomsten uit de tarieven in het jaar t, te weten de som van de vermenigvuldiging van elk tarief in jaar t en het op basis van artikel 41a, eerste lid,

onderdeel c, vastgestelde rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld;

TI_{t-1} = de totale inkomsten uit de tarieven in het jaar voorafgaande aan het jaar t, te weten de som van de vermenigvuldiging van elk tarief in jaar t-1 en het op basis van artikel 41a, eerste lid, onderdeel c, vastgestelde rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld;

cpi = de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex (alle huishoudens), berekend uit het quotiënt van deze prijsindex, gepubliceerd in de vierde maand voorafgaande aan het jaar t, en van deze prijsindex, gepubliceerd in de zestiende maand voorafgaande aan het jaar t, zoals deze maandelijks wordt vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek;

x = de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering;

q = de kwaliteitsterm, die de aanpassing van de tarieven in verband met de geleverde kwaliteit aangeeft;

- e. de gemaakte kosten voor investeringen, bedoeld in artikel 20d, voor zover de kosten doelmatig zijn;
 - f. [dit onderdeel is nog niet in werking getreden;]
 - g. het totaal van de gemaakte kosten voor een verwerving van een bestaand net waarvoor nog niet eerder een netbeheerder was aangewezen door of met instemming van Onze Minister en voor de investeringen tot aanpassing van dat verworven net waardoor aan de bij of krachtens deze wet daaraan gestelde eisen wordt voldaan, voor zover deze kosten doelmatig zijn;
 - h. de geschatte vermogenskosten die de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet in het jaar waarop het tarievenvoorstel betrekking heeft zal maken met betrekking tot nog niet in gebruik genomen investeringen, waarop de procedure, bedoeld in artikel 3.35, eerste lid, aanhef en onderdeel c, van de Wet ruimtelijke ordening van toepassing is;
 - i. de geschatte kosten die de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet heeft voor investeringen die in het jaar waarop het tarievenvoorstel betrekking heeft, in gebruik worden of zijn genomen, waarop de procedure, bedoeld in artikel 3.35, eerste lid, aanhef en onderdeel c, van de Wet ruimtelijke ordening van toepassing is;
 - j. de geschatte kosten voor de uitvoering van artikel 7a, voor zover deze kosten doelmatig zijn en niet op grond van artikel 30b in rekening zijn gebracht via een tarief;
 - k. de geschatte kosten voor de uitvoering van artikel 17a, voor zover deze kosten doelmatig zijn;
 - l. de gemaakte kosten voor de uitvoering van artikel 22a, voor zover deze kosten doelmatig zijn en deze kosten niet op grond van het bepaalde bij of krachtens artikel 22a, zevende lid, worden betaald door de verzoeker, bedoeld in artikel 22a, eerste lid.
2. De geschatte kosten die een netbeheerder voor de uitvoering van de taken genoemd in artikel 16, eerste en tweede lid, bij een andere netbeheerder in rekening zal brengen, worden zonder toepassing van de formule, bedoeld in het eerste lid, onder d, toegevoegd aan de totale inkomsten uit de tarieven van deze andere netbeheerder. Het verschil tussen de geschatte en gerealiseerde kosten wordt betrokken bij de vaststelling van de totale inkomsten uit de tarieven van de andere netbeheerder in een volgend jaar.
3. De geschatte kosten die de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet voor de

uitvoering van de taken, genoemd in artikel 16, tweede lid, maakt, worden zonder toepassing van de formule, bedoeld in het eerste lid, onderdeel d, en met toepassing van het besluit, bedoeld in artikel 41, eerste lid, onderdeel b, toegevoegd aan de totale inkomsten uit de tarieven van de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet.

4. De Autoriteit Consument en Markt stelt een beleidsregel vast betreffende de beoordeling van doelmatigheid, bedoeld in het eerste lid, onder e en g.
5. De Autoriteit Consument en Markt kan een beleidsregel vaststellen betreffende de beoordeling van doelmatigheid, bedoeld in het eerste lid, onderdelen j en k.

Artikel 41c

1. De Autoriteit Consument en Markt stelt de tarieven, die kunnen verschillen voor de verschillende netbeheerders en voor onderscheiden tariefdragers, jaarlijks vast.
2. De Autoriteit Consument en Markt kan de tarieven die zullen gelden in het jaar t corrigeren, indien de tarieven die golden in dat jaar of de jaren voorafgaand aan het jaar t:
 - a. bij rechterlijke uitspraak of met toepassing van de artikel 6:19 of 7:11 van de Algemene wet bestuursrecht zijn gewijzigd;
 - b. zijn vastgesteld met inachtneming van onjuiste of onvolledige gegevens en de Autoriteit Consument en Markt, indien zij de beschikking had over juiste of volledige gegevens, tarieven zou hebben vastgesteld die in aanmerkelijke mate zouden afwijken van de vastgestelde tarieven;
 - c. zijn vastgesteld met gebruikmaking van geschatte gegevens en de feitelijke gegevens daarvan afwijken;
 - d. zijn vastgesteld met gebruikmaking van gegevens omtrent kosten voor bepaalde diensten, terwijl netbeheerders die diensten in het jaar t of een gedeelte van jaar t niet hebben geleverd of voor die diensten geen of minder kosten hebben gemaakt;
 - e. zijn vastgesteld op basis van de geschatte kosten als bedoeld in het zevende lid en de gerealiseerde efficiënte kosten die daarvan afwijken.
3. Indien een voorstel niet binnen de termijn, bedoeld in artikel 41b, eerste lid, aan de Autoriteit Consument en Markt is gezonden, stelt deze de tarieven voor de desbetreffende netbeheerder uit eigen beweging vast met inachtneming van artikel 41b.
4. Indien de totale inkomsten aan het begin van de periode, bedoeld in artikel 41, eerste lid, niet in overeenstemming zijn met het efficiënte kostenniveau inclusief een rendement dat in het economisch verkeer gebruikelijk is, kan de Autoriteit Consument en Markt bij de toepassing van de formule, genoemd in artikel 41b, eerste lid, onderdeel d, in plaats van TIt-1, de totale inkomsten vaststellen op het efficiënte kostenniveau inclusief een rendement dat in het economisch verkeer gebruikelijk is.
5. Indien een besluit op grond van artikel 41, eerste lid, of 41a eerste lid, bij onherroepelijke rechterlijke uitspraak is vernietigd of bij een onherroepelijk besluit op bezwaar is herroepen, herberekent de Autoriteit Consument en Markt de tarieven, bedoeld in het eerste lid, met toepassing van de met inachtneming van die uitspraak of dat besluit op bezwaar gecorrigeerde methode onderscheidenlijk gecorrigeerde doelmatigheidskorting, kwaliteitsterm of rekenvolume, en verdisconteert zij de uitkomsten van deze herberekening in de

eerstvolgende op grond van het eerste lid vast te stellen tarieven. Daarbij worden deze herberekening en de wijze waarop de uitkomsten daarvan in de tarieven zijn verdisconteerd separaat weergegeven.

6. De Autoriteit Consument en Markt kan de tarieven die zullen gelden in het jaar t corrigeren met de gederfde inkomsten die voor netbeheerders zijn ontstaan door toepassing van een volumecorrectie op grond van artikelen 29, zevende tot en met tiende lid, in 2014.
7. De Autoriteit Consument en Markt betreft bij het vaststellen van de tarieven:
 - a. de geschatte vermogenskosten die de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet in het jaar waarop het tarievenvoorstel betrekking heeft zal maken met betrekking tot nog niet in gebruik genomen investeringen, waarop de procedure, bedoeld in artikel 3.35, eerste lid, aanhef en onderdeel c, van de Wet ruimtelijke ordening van toepassing is;
 - b. de geschatte kosten die de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet heeft voor investeringen die in het jaar waarop het tarievenvoorstel betrekking heeft, in gebruik worden of zijn genomen, waarop de procedure, bedoeld in artikel 3.35, eerste lid, aanhef en onderdeel c, van de Wet ruimtelijke ordening van toepassing is.
8. Indien de netbeheerder van het net op zee op grond van artikel 42a, derde lid, een bedrag in rekening brengt bij de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet wordt dat bedrag zonder toepassing van de formule, bedoeld in artikel 41b, eerste lid, onderdeel d, toegevoegd aan de totale inkomsten uit de tarieven.